

POEZJOWANIE POZA KRAJEM

Arkusz londyński. Pisarze i malarze. Związek Pisarzy Polskich na Obczyźnie, Londyn 2022, s. 134.

Jest to zbiorowa prezentacja dorobku poetów polskich mieszkających i tworzących za granicą, chyba pierwsza taka od czasów, kiedy tego rodzaju tomy poetyckie ukazywały się co jakiś czas na emigracji – książka, dzięki której dowiadujemy się, jak dużą grupę naszych rodaków w ich „drugich ojczyznach” pasjonuje nadal – jak czytamy we wstępie – *szal poezjowania*. O decyzji tłumaczącej wydanie tego wyboru wierszy poetów „polonijnych” tak pisze w tym wprowadzeniu jego inicjatorka i redaktorka Regina Wasiak-Taylor, aktualnie prezes Związku Pisarzy Polskich na Obczyźnie, autorka książek poświęconych literaturze emigracyjnej i szefowa wydawanego w Londynie „Pamiętnika Literackiego”, który poświęcał już wiele uwagi sylwetkom licznych poetów, prezentowanych na stronach „Arkusza”: *Mamy nadzieję, że przegląd piętnastu autorów i lektura ich prawie stu wierszy otworzy okno na panoramę rozwijającej się obecnie w takim nasileniu poezji polonijnej. Nie mogąc zebrać utworów wszystkich poetów, o których wiemy, że tworzą poza krajem, przedstawimy naprzód tych należących do Związku Pisarzy Polskich na Obczyźnie.*

Nazwiska niektórych autorów prezentowanych w tym tomie nie powinny brzmieć obco także dla czytelników „Odry”, bowiem w co najmniej kilku zamieszczonych przekazach ich biografii można znaleźć informację o publikacjach pisanych przez nich wierszy w naszym miesięczniku. Zalicza się do tego grona m.in. laureatka niedawno przyznanej jej w Londynie Nagrody Literackiej ZPPnO za tomik *Tam i tutaj*, a pochodząca z Krakowa Katarzyna Zechenter, która aktualnie pracuje jako profesor Wyższej Szkoły Studiów Sławistycznych w University College London w Londynie i wykłada polską literaturę i kulturę także m.in. na University of Kansas,

redaguje również „The Polish Review”. Wiersze swe pisane po angielsku Zechenter publikowała na łamach czasopism amerykańskich, natomiast wybrane przez siebie polskie przedstawiła właśnie w tym „Arkuszu”; wśród nich zasługuje na uwagę zestaw przejmujących utworów poświęconych rodzinie i rodzinnemu miastu – jak ten dedykowany Ojcu: *żyje tutaj / i tam / tęskni za małym miasteczkiem / gdzie spędzała wakacje / i dużym miastem nad olbrzymim jeziorem za Dearborn Street // ma dzieci / żywe i nieżywe / dużo zdjęć / leżeć chce jednak w Krakowie / na cmentarzu w Salwatorze (...) zawsze ktoś wpadnie / przynajmniej na Wszystkich Świętych...* Znane z druku w naszym miesięczniku wiersze publikował także poeta i działacz polonijny Tomasz Mielcarek, który mieszka w Anglii i współorganizuje liczne imprezy literackie, m.in. Festiwal Poezji Słowiańskiej w Londynie; nie tylko w związku z tym festiwalem tłumaczy na polski utwory autorów angielskich, takich jak m.in. David Malcolm, Char March, Robert Hamberger, Ruth Padel, Gregory Woods. Sam jest laureatem prestiżowej Nagrody Głównej Konkursu im. J. Bieriezina w roku 2013, a jego wiersze z tomiku *Obecność* (2014) były tłumaczone na bułgarski i opublikowane w wydawnictwie Simolini. Tak Mielcarek wspomina swoją dawną *Obecność*: *Dawne miejsca – byłem tam, / patrzyłem na nie, a one zmieniały się / aż pewnego dnia stały się obce (...) Słyszałem głos dochodzący zza ściany / ale nie mogłem go rozpoznać. / Nasłuchiwałem. Ten głos był mój...* W ub. roku poświęciliśmy w „Odrze” uwagę sylwetce i poezji kolejnego poety, mieszkającego od roku 1987 w Kanadzie, w Missisauga Waldemara Kontewicza. Wcześniej jego teksty pojawiały się w działach poezji „Kultury” paryskiej i londyńskiego „Pamiętnika Literackiego”, zasłużył się również jako autor opowiadań i tłumacz. Kontewicz jest absolwentem WSP w Olsztynie i większość swoich książek opublikował w rodzinnych stronach, w tym jego tom opowiadań *Braniewnik* został w 2011 roku nominowanym do „Wawrzynu”, Literackiej Nagrody Warmii i Mazur (otrzymał tam laur czytelników), zaś ostatni jego wybór poezji *Wilk, którego karmisz* ukazał się w 2020 roku. Bohaterem zestawu utworów Kontewicza jest tym razem *Głupek* – facet zapamiętany z Polski, który: ... *dmuchał w bańki mydlane i stosował niewy-*

bredne swoje zasady pisowni. Także Charles Kraszewski, poeta, sławista, tłumacz literatury polskiej na angielski, mieszkający w Stanach Zjednoczonych, doktor literatury z tytułem przyznanym mu przez Penn State University, współpracownik krakowskiej Cricoteki (tłumacz partytur Tadeusza Kantora na angielski) często gościł na łamach naszego miesięcznika, m.in. jako tłumacz dramatów T.S. Eliota oraz autor przełożonych fragmentów swojej najważniejszej książki: *Irresolute Heresiarch: Catholicism and Paganism in the Poetry of Czesław Miłosz*. W „Arkuszu” znajdujemy m.in. jego dowcipny wiersz o tym, jak pewien pies, najlepiej rottweiler, miałby go wziąć na spacer do Hyde Parku, a wtedy: ... *Przysięgam zachować się przyzwoicie / i nie przynieść swemu Panu czy Pani wstydu / choć jestem z tego skromnego może i podłego gatunku Homo Quasi Sapiens...* Znane są także w Polsce utwory Edwarda Duszy, pisarza i dziennikarza, który po emigracji w 1967 roku do USA, publikował swoje teksty m.in. w londyńskich „Wiadomościach” oraz wydał za granicą, począwszy od debiutu pt. *Szlakiem Madonny* w 1969 roku, kilka tomów poetyckich, a także szkice literackie pt. *O ludziach i książkach*. Jest także Dusza redaktorem „Gwiazdy Polarnej” i wydawcą książek emigracyjnych m.in. Józefa Mackiewicza. Także cenną i różnorodną działalność wydawniczą oraz organizacyjną (m.in. Europejskie Dialogi Literackie podczas Światowego Dnia Poezji UNESCO) prowadzi mieszkająca w Londynie poetka i esetka Anna Maria Mickiewicz, tworząca zarówno po polsku, jak i po angielsku założycielka portalu *Literary Waves*, redaktorka cyklu publikacji *Contemporary Writers of Poland*, także autorka artykułów i recenzji w „Tygodniu Polskim” i „Nowym Dzienniku”, o której pierwszym tomie wierszy pisanych podczas stanu wojennego *Dziewanna* (1984) wspominaliśmy w „Odrze”. Anna Maria Mickiewicz obiecuje w „Arkuszu”: *JESZCZE DO WAS WRÓCĘ... Na półki / Jak książki / Odkładam wasze dusze / Jedna obok drugiej / Przeczytane do końca...* „Arkusze londyński” obok prezentacji utworów jeszcze kilkorga innych poetek i poetów, przybliży czytelnikom wybrane prace londyńskich artystów – Joanny Ciechanowskiej i Piotra Kirkiły.

Mieczysław Orski